

ชื่อแผนงานวิจัย	แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษา: เส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา” Development of cultural tourism products for value added guidelines: Case study of Lanna civilization Route
สัญญาเลขที่	RDG5950051
หน่วยงาน	สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ระยะเวลาทำการวิจัย	วันที่ 1 มิถุนายน 2559 สิ้นสุดสัญญาวันที่ 31 กรกฎาคม 2560
ผู้ดำเนินการวิจัย	ดร.กวรรณ สังกขร ¹ , ดร.อาชว์บารมี มณีตระกูลทอง ² , ดร.คันสนีย์ กระจ่างโฉม ² , นางสาวชยานุช ชัยประเสริฐ ²

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเสนอแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวิถีชีวิตในเส้นทางอารยธรรมล้านนา 2) ศึกษาและเสนอแนวทางการยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้คุณค่าสถาปัตยกรรมในเส้นทางอารยธรรมล้านนา 3) เสนอแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา และ 4) เสนอแนวทางการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอารยธรรมล้านนา

การศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย 1 แผนงานวิจัย และ 2 โครงการย่อย คือ โครงการย่อยที่ 1 เรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวิถีชีวิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเส้นทางอารยธรรมล้านนา” และโครงการย่อยที่ 2 เรื่อง “การศึกษาเพื่อยกระดับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้คุณค่าสถาปัตยกรรมในเส้นทางอารยธรรมล้านนา” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีแบบแผนการวิจัย (Research Design) เพื่อสำรวจศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง และจังหวัดพะเยา โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการต่อยอดจากงานวิจัยปี 2558³ เพื่อพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 เส้นทาง คือ 1) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวิถีชีวิต และ 2) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้คุณค่าสถาปัตยกรรม โดยได้ทำการคัดกรองข้อมูล³ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสูงในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน พร้อมทั้งลงพื้นที่สำรวจศักยภาพและความพร้อม ณ ปัจจุบันและคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว (นาร่อง) จาก 2 โครงการ เพื่อพัฒนาโปรแกรมเส้นทางท่องเที่ยวเชิง

¹ หัวหน้าแผนงานวิจัย

² คณะผู้วิจัย

³ แผนงาน “การบริหารจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางอารยธรรมล้านนาเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว สหภาพเมียนมาร์และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้)” สุรีย์ บุญญาพวงศ์ และคณะ, 2558

วัฒนธรรม (นาร่อง) 2 โปรแกรม คือ โปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรมลำพูน 1 วัน และโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรมลำพูน 2 วัน 1 คืน ที่จะต่อยอดไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอื่น ๆ

จากผลการศึกษาเบื้องต้น พบว่า แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา ต้องให้ความสำคัญกับ 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การพัฒนาด้านลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) ด้านกระบวนการให้บริการ 4) ด้านบุคคล และ 5) ด้านการส่งเสริมการตลาด อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ต้องสื่อสารให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงความแตกต่างของอัตลักษณ์ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางอารยธรรมล้านนา เป็นการสร้างมุมมองใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนความหลากหลาย

Research Program	Development of Cultural tourism products for value added Improvement: Case Study of Lanna Civilization Route
Contract Number	RDG5950051
Division	Social Research Institute, Chiang Mai University
Researchers	Korawan Sangkakorn, Ph.D., Archabamee Maneetrakunthong, Ph.D., Sansanee Krajangchom, Ph.D., Chayanoot Chaiprasert

Abstract

The objectives of this research program were to 1) study and propose guidelines in the development of cultural tourism products for value added improvement for traditional and rural tourism in Lanna civilization route 2) study and propose guidelines in enhancing and improvement of value added of cultural tourism route for architectural value learning in Lanna civilization route 3) propose guidelines in development of cultural tourism for value added improvement in Lanna civilization route, and 4) propose guidelines in dissemination and public relations of cultural tourism route of Lanna civilization.

This study is composed of one research program and two sub-projects; “Development of traditional and rural tourism products for value added improvement in Lanna Civilization route” and “The study to improve cultural tourism route for architectural value learning in Lanna civilization route”. This study is a survey research which has research design to examine the potential of tourism resources and community participation in five provinces, i.e., Chiang Mai, Chiang Rai, Lamphun, Lampang, Phayao, which are in Lanna civilization tourism development area. This study is a further study of the research program in 2015 to develop and improve value added for cultural tourism products. This study is divided into 2 routes, i.e., 1) traditional and rural tourism route and 2) cultural tourism route for architectural value learning by screening the information of cultural resources which have high potential in tourism resources and community participation. In addition, researchers conducted site survey to observe the potential and readiness and found tourist destinations (pilot route) from both projects, as well as cultural tourism route program (pilot route) one-day trip and two days one-night trip which can be applied to develop other cultural resources.

The initial results showed that the development of cultural tourism products for value added improvement in Lanna civilization route attaches great importance to 5 main points, i.e., 1) the development of physical evidence of tourism resources 2) cultural tourism products 3) service process 4) human resources and 5) promotion and public relations to tourists to differentiate the identity of cultural tourism type which will create new perspective of cultural tourism amidst its diversity.